

9 SKAUTSKÁ VÝCHOVA PRO BUDOUCNOST

Svět se neustále proměňuje a staví před jednotlivce i společnost nové výzvy. Abychom byli i nadále úspěšní v naplňování našeho → poslání, měli bychom sledovat, jaké nové příležitosti a hrozby se okolo nás objevují, a zodpovědně zvažovat, kterým z nich a jak se chceme věnovat v rámci oddílové činnosti.

Aktuální stav tématu

Cíle skautské výchovy máme formulovány v souboru → *kompetencí skautské výchovy*, ke kterému máme rozpracovány projevy pro jednotlivé výchovné kategorie, na základě kterých jsou zpracovány výchovné nástroje jako stezky, časopisy nebo závody. Máme se v kontextu aktuálních výzev v rámci oddílové činnosti rozvoji některých kompetencí věnovat více než doposud? Je pro zvládnutí aktuálních výzev třeba doplnit nějaké nové výchovné kompetence?

O čem diskutujeme

Předně si stanovíme aktuální témata, na která bychom měli ve skautské výchově v rámci oddílové činnosti reagovat. Šest témat předkládáme k diskusi na základě výstupů analytické části Strategie 2030. Další je možné v rámci diskuze na základě shody diskutujících doplnit. Následně hledáme odpovědi na to, kterým skupinám znalostí, vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot bychom se měli v rámci skautské činnosti věnovat více než doposud, abychom na danou výzvu dnešní děti a mladé lidi co nejlépe připravili:

Zhoršená psychická odolnost:

V posledních dvou letech se ve zvýšené míře v oddílech i na vzdělávacích akcích setkáváme s psychickými problémy dětí, dospívajících i vedoucích. Z analytické fáze přípravy strategie vyplývá, že lze i nadále očekávat zvýšený tlak vnějších okolností.

- Jakými prostředky můžeme v oddílech pomoci zvýšit psychickou odolnost našich členů?

- Co z vaší oddílové činnosti zvyšuje psychickou kondici členů?
- Potřebovali by vedoucí získat pro to, aby zvyšování psychické kondice probíhalo v oddílech vědomě a bezpečně, nové znalosti nebo dovednosti? Pokud ano, tak jaké?

Snížená fyzická kondice a zručnost:

Fyzická kondice dětí dlouhodobě klesá. Bez mála 30 procent českých dětí má nadváhu a necelých 10 procent je obézních. To znamená, že za posledních 25 let se počet dětí s obezitou ztrojnásobil.

- Co z vaší oddílové činnosti systematicky rozvíjí fyzickou zdatnost a zručnost?
- Měli bychom systematicky rozvíjet fyzickou zdatnost a zručnost ve všech oddílech?
- Potřebují oddíloví vedoucí pro svoji práci v oddíle mít odborné znalosti pro metodicky správné rozvíjení tělesné zdatnosti? A pokud ano, měli by je získat v rámci skautského vzdělávání?
- Máme vedoucím poskytovat metodickou podporu týkající se zdravého stravování dětí a dospívajících?

Posun v oblasti environmentální výchovy včetně práce s tématem změny klimatu:

Mnohé skautské oddíly chápou oblast ochrany přírody způsobem odpovídajícím minulému století a omezují ji např. na třídění odpadu nebo nepoškozování živých stromů.

- Chceme upravit obsah programové oblasti příroda do souladu s obsahem nově přijatého → 8. bodu skautské výchovné metody a s aktuálními znalostmi v oblasti environmentální výchovy?
- Jak v oddíle pracujete s problematikou zodpovědného chování k přírodě, planetě a lidem?
- Potřebovali by vedoucí pro kvalitní práci s oblastí příroda kolem nás včetně problematiky překračování tzv. → planetárních mezí získat nové znalosti nebo dovednosti? Pokud ano, tak jaké?

Zhoršení atmosféry ve společnosti:

Prohloubení propastí ve společnosti, nárůst populismu, extremismu a dezinformační scény může v krajním případě vést až k ohrožení demokracie a sociálního smíru. Společnost se může pod tlakem těchto výzev radikalizovat a bude důležité tomu čelit schopností dialogu, ale i odvahou.

- Co z oddílové činnosti vede k posílení obrany demokracie v dospělosti?
- Čím může Junák – český skaut jako organizace pomoci spojit společnost?
- A máme se o to aktivně snažit?

Přípravenost na mimořádné situace:

Demografický vývoj celosvětové populace spolu s důsledky změny klimatu a ekonomickou i mocenskou nestabilitou vytvářejí předpoklady pro zvýšení společenských konfliktů i masivní migrace do Evropy.

- Čím ve vaší oddílové činnosti (mimo posilování tělesné a duševní odolnosti, na které se ptáme v rámci samostatných výzev) podporujete schopnost zvládnání náročných situací? Je pro zvládnání náročných situací důležité duchovní zakotvení?

- praktické dovednosti?
  - sociální dovednosti?
  - něco jiného?
- Potřebovali by v těchto oblastech získat vedoucí nové znalosti nebo dovednosti? Pokud ano, tak přednostně v jakých?

Rychlý rozvoj informačních a komunikačních technologií:

Mobilní telefony, internet, sociální sítě, umělá inteligence... *Rychlost vývoje informačních a komunikačních technologií je v posledních desetiletích fascinující. Současně přináší některá nepřehlédnutelná ohrožení (např. závislosti).*

- Jak tyto výzvy naši oddílovou činnost ovlivňují a jak na ně máme v rámci skautské výchovy reagovat, abychom zůstali organizací moderní, a přitom neztratili vlastní identitu?
- Jaké chytré nástroje (např. aplikace) využíváte při vedení oddílu a které přímo v programu?
- Jak pracujete v oddíle s rizikem závislosti na telefonech, počítačových hrách, sociálních sítích? Pokud to neřešíte, proč?
- Věnujete se v oddíle otázce bezpečnosti na internetu/na sociálních sítích? Pokud ano, jakým nebezpečím se v oddíle věnujete? Jak to děláte?
- Věnujete se v oddíle otázce mediální gramotnosti? A měli bychom podle vás v oddíle s touto problematikou aktivně pracovat? Jak?
- Ovlivňuje činnosti oddílu a jejich členy nastupující strojové učení/ umělá inteligence? Využíváte některé z těchto věcí v přípravě programu? Napadají vás rizika či výhody takových nástrojů a technologií?

Název vámi navrhované oblasti:

Do dané části dotazníku napište stručný popis oblasti, jejíž významný vývoj by si podle vás zasloužil zvážit, zda a jak bychom jej měli reflektovat v činnosti našich oddílů. Mělo by jít o nějakou rozvojovou oblast související s aktuálními výzvami doby.

- Jaké kompetence budou potřeba k zvládnutí této výzvy?
- Co z vaší oddílové činnosti tyto kompetence posiluje?
- Co v oddílech nyní neděláte, ale v souvislosti s přípravou dětí na tuto výzvu bychom dělat mohli nebo měli?
- Potřebovali by pro posílení stávajících nebo zavedení nových prostředků směřujících k posílení kompetencí potřebných pro zvládnutí této výzvy do oddílové činnosti získat vedoucí nové znalosti nebo dovednosti? Pokud ano, tak jaké?

Návrh dramaturgie diskuze

Domluvte si pořadí, ve kterém budete nad navrženými rozvojovými oblastmi diskutovat, a to od těch, jejichž přidání do činnosti oddílů považujete v tuto chvíli za nejaktuálnější či nejdůležitější, až po ty, jejichž zařazení do činnosti oddílů považujete v tuto chvíli za nejméně důležité. K vytvoření pořadí můžete v případě větší diskuzní skupiny využít „čárkování“, kdy každý za sebe rozdělí 5 bodů mezi jednotlivé navrhované oblasti. Můžete všech 5 bodů přidělit jediné oblasti, přidělit jedné oblasti tři body a jiné dva body a tak

dále. Poté co svoje body přidělí všichni účastníci diskuze, sečtete body u jednotlivých rozvojových oblastí a diskutujete o oblastech v pořadí podle získaných hlasů.

Následně procházejte otázky k jednotlivým rozvojovým tématům a odpovědi zaznamenávejte do dotazníku (viz níže).

Pokud vás kdykoliv v průběhu diskuze napadne aktuální téma, výzva či rozvojová oblast, na které se shodnete, že v návrhu chybí, zkuste ji stručně popsat a prodiskutovat ji například na základě otázek uvedených v poslední části nazvané „Název vámi navrhované oblasti“.

Na konec diskuze si vyhraďte několik minut na závěrečnou otázku a k bodovému vyhodnocení vašich preferencí jednotlivých témat, **a to i v případě, že jste nestihli prodiskutovat všechny navrhované oblasti.** Postupujte následovně: Každý za sebe libovolně rozdělte až 5 bodů mezi jednotlivé oblasti. (Pokud si myslíte, že bychom se neměli žádné z navrhovaných oblastí věnovat více než doposud, nemusíte přidělit body žádné oblasti.) Poté, co svoje body přidělí všichni účastníci diskuze, sečtete body u jednotlivých rozvojových oblastí a zaznamenejte je do dotazníku níže.

Pokyny pro zaznamenání výstupů

Dotazník po vás bude chtít, abyste zaznamenali:

- pořadí, ve kterém jste se rozhodli o rozvojových oblastech diskutovat
- u jednotlivých oblastí po vás dotazník bude u uzavřených otázek chtít, abyste na škále „určitě ano, spíše ano, spíše ne, určitě ne“ zaznamenali výsledné stanovisko k otázkám
- u otevřených otázek zaznamenejte všechny návrhy, které při diskuzi zazněly, a navíc označte ty návrhy, na kterých byla shoda celé skupiny
- počet bodů přiřazených na konci diskuze skupinou jednotlivým rozvojovým oblastem

Vše prosím zaznamenejte do → tohoto dotazníku. Děkujeme!